

Apelsvoll 11.09.06

Avlings- og kvalitetsprognoser for 2006.

Prøveuttaket er i år utvidet fra 50 til totalt 82 prøver. Med dette har sikkerheten til avlingsprognosene økt. Prøvene er tatt hos matpotet-dyrkere i de distriktene som betyr mest for potetdyrkinga her i landet. Som tidligere år er det de respektive Forsøksringene som tar ut prøvene og de sammenstilles av LFRs Potetkoordinator. Prøvegravingene er utført i uke 35.

Prøvetakinga er utført slik at 2,5 m² er gravd opp på 4 forskjellige plasser hos hver produsent (tilsammen 10 m²). Det er da forsøkt å velge 4 forskjellige plasser som skal være representative for hele åkeren. Det er også forsøkt å velge ut produsenter som skal være representative for både sorten og distriktet. I begge disse kriteriene ligger det visse begrensninger som gjør at vi ikke må stole for mye på de absolutte tallene som blir presentert i denne rapporten. Men vi vil få en god formeining om hvor nivået vil ligge. Det er likevel viktig å være klar over at de utregnede dekaravlingene som framkommer på denne måten alltid vil være høyere enn middelavlinga på samme tidspunkt for hele åkeren hvor bl.a. sprøytespor og kanteffekter reduserer avlinga.

Det foretas en registrering av ytre matkvalitet. Hvert potetparti er gitt en tallkode fra 1 - 5 etter en "eksteriør-vurdering", der 5 er topp matkvalitet og 1 klassifiseres som avrens.

Rapporten gir først en kort oversikt over antall graveprøver som er tatt i de forskjellige distrikter og i forskjellige sorter, og tidsrommet disse er utført (tabell 1 & 2).

Tabellene 3 & 4 gir en oversikt over totalavling, størrelsesfordeling og matkvalitet for distriktene og for de enkelte sortene. Tabellene 5 - 10 viser det samme men fordelt på de ulike distrikter. I tabellene 11 og 12 er det gjort et forsøk på å forutsi totalt potetkvantum i Norge ved å benytte fjorårets potetareal, og prosentvis avling i forhold til åra før.

I noen sorter og distrikter er det uttatt få prøver, som igjen fører til at gjennomsnittene blir usikre for disse sortene og disse distriktene. For eksempel er avlingspotensialet i Sava på Jæren kun basert på *ei* prøve. Denne usikkerheten vil utjevne seg ved prøvegravinger i samme sort hos samme leverandør gjennom flere år. Sortsvalget er også ytterligere tilpasset matpotetmarkedet.

Forholdene framover og tilvekst etter uke 35 er de største usikkerhetsmomentene i denne rapporten. Denne sesongen bærer preg av en fuktig periode midt i mai som splittet settetidspunktet, og at det har vært en sesong med lite vanntilgang fra knolldanninga og seinere gjennom sesongen. Dette har gjort at det er veldig ujevn avling og kvalitet. Dette er en vekstrelatert faktor som spesielt påvirker kvaliteten, så som skurv og kolv.

Vennlig hilsen

Halvor Alm
Potetkoordinator
Landbrukets Forsøksringer – LFR

Tabell 1. Antall prøver fordelt på sorter og distrikter.

Sort	N-Trøndelag	Jæren	Solør/Odal	Mjøsomr	Oslofjordomr	Troms	Sum prøver
Laila		1	2	3	1		7
Beate	3		5	1	4		13
Pimpernel	3		3				6
Asterix	4		6	8	5		23
Folva	3	3	4	5	1		16
Kerrs Pink		2	2	3			7
Redstar			2	2	2		6
Sava		1					1
Gullauge						3	3
Sum prøver	13	7	24	22	13	3	82

Tabellen viser antall prøver som er tatt i forskjellige sorter i ulike distrikter. I år er det tatt ut 82 prøver, det er betydelig flere enn de foregående åra. Med økt antall prøver vil også sikkerheten i avlingsprognosene øke. Det er forsøkt å grave i de sortene som er mest representative i de ulike distriktene.

Tabell 2. Tidsrom for prøvegravingene.

Sort	N-Trøndelag	Jæren	Solør/Odal	Mjøsomr.	Oslofjordomr	Troms
Laila		30.08	29-30.08	28-30.08	30.08	
Beate	4.09		28.08	30.08	31.08	
Pimpernel	30.08-1.09		29.08			
Asterix	30.08-4.09		28-30.08	29.08-1.09	31.08	
Folva	30.08-4.09	30-31.08	28-30.08	28-31.08	31.08	
Kerrs Pink		30.08-1.09	29.08	29.08-1.09		
Redstar			28-29.08	30.08	31.08	
Sava		30.08				
Gullauge						31.08-3.09

Dato for prøvegravingene vises i tabellen. Prøvegravingene er tatt i samme uke som før, og kan direkte sammenlignes med tidligere avlingsprognoser.

Tabell 3. Totalavling og størrelsesfordeling i de utvalgte distriktene. Middell for alle sorter.

Område	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Matkvalitet 1 - 5
N-Trøndelag						
2002	3 808	20	32	38	10	
2003	3 351	18	39	33	10	4,2
2004	3 729	17	40	33	9	4,5
2005	3 747	14	31	43	11	4,0
2006	3 848	16	25	46	13	4,4
Jæren						
2002	3 622	18	45	34	3	
2003	4 571	12	32	42	15	4,0
2004	5 677	7	19	40	35	4,1
2005	3 860	7	30	42	22	3,7
2006	4 219	12	39	38	12	4,3
Solør/Odal						
2002	3 342	22	44	32	2	
2003	2 736	31	45	22	2	3,9
2004	3 171	23	46	28	3	4,1
2005	2 646	18	38	32	12	4,2
2006	3 437	18	44	34	4	3,8
Mjøsomr.						
2002	3 742	15	29	35	20	
2003	3 363	11	27	38	24	3,6
2004	4 519	7	40	38	14	4,2
2005	3 624	9	36	37	18	3,8
2006	3 685	9	24	45	23	3,8
Oslofjordomr						
2002	4 462	15	42	40	3	
2003	3 669	24	41	27	8	3,9
2004	4 816	10	40	41	8	3,9
2005	4 165	14*	65*	16*	6*	3,7*
2006	3 818	16	49	31	4	3,9
Troms						
2006	2 453	28**	31**	31**	10**	4,3

* Tall kun fra Østfold

** I Troms er det sortert i fraksjonene (mm) <37, 37-40, 40-50 og 50-60. Ingen knoller over 60 mm.

Matkvalitet er en utvendig "eksteriørbedømmelse" etter at knollene er vasket grundig. Hver Forsøksring har vurdert sine prøver, slik at nivået kan være noe ulikt i de forskjellige distriktene. Bedømmingen skjer etter en skala fra 1 til 5 der:

1. Avrens.
2. Ikke matkvalitet. Over 50 % utsortering
3. Matkvalitet. Endel utsortering må til
4. God matkvalitet. Noen synlige feil
5. Topp matkvalitet. Ingen synlige feil.

I N-Trøndelag ligger avlingene noe over de tidligere åra på samme tidspunkt. Det er gravd flere prøver i sorter med høyere avlingspotensiale, og dette kan forklare det høyere

avlingsnivået denne sesongen. Det er tendens til at det er noe større andel større knoller, men dette kan også forklares med sortsfordelinga. Den ytre matkvaliteten er meget god.

På Jæren ligger avlingsnivået høyere enn i fjor, men lavere enn 2004 og 2003. Det er også flere små knoller og færre store knoller i år enn i fjor. Den ytre matkvaliteten er meget god.

I Solør/Odal-distriktet er det "all-time-high" siden graveprøvene startet opp igjen i 2002. Det er registrert 800 kg mer per daa i år enn i fjor, selv om knollfordelinga er nogen lunde lik. Selv om den ytre matkvaliteten er "all-time-low", er den fortsatt brukbar.

I Mjøsområdet er avlingsnivået på nivå med fjorårets, og kanskje på det jevne. Knollfordelinga viser at det er en betydelig mengde med store knoller. Den ytre matpotetkvaliteten er også på det jevne.

I Oslofjordområdet ligger avlingsnivået lavt. Bare én gang før har nivået vært lavere. Det er også betydelig stor andel av små knoller, som tilsier at veksten er forsinket. Den ytre matkvaliteten er for øvrig god og jevnt med de foregående åra.

I Troms er det gravd tre prøver i Gullauge. Det er første gang det er tatt prøver i dette distriktet og denne sorten slik at vi ikke har tall å sammenligne med. Mye tyder på at den ytre matkvaliteten er god.

Tabell 4. Avling og størrelsesfordeling for hver sort. Middell for alle distrikter.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Matkvalitet 1 - 5
Laila						
2002	3 916	10	32	42	16	
2003	3 479	12	31	36	21	3,8
2004	4 292	8	32	43	18	4,2
2005	3 610	6	36	36	23	3,7
2006	3 971	9	27	43	21	3,9
Beate						
2002	3 779	23	40	33	4	
2003	3 251	27	42	26	6	3,8
2004	3 873	20	46	30	5	4,0
2005	3 414	22	46	25	8	4,3
2006	3 546	24	40	28	8	3,9
Pimpernel						
2002	3 493	19	40	36	6	
2003	2 892	28	46	24	3	4,1
2004	3 089	28	49	22	1	4,8
2005	3 107	20	35	39	7	4,1
2006	3 222	20	35	40	5	4,2
Asterix						
2002	4 218	12	52	35	1	
2003	3 890	17	38	37	7	3,7
2004	4 406	11	35	39	15	4,3
2005	3 677	13	41	38	8	3,8
2006	3 764	13	37	42	9	3,8
Folva						
2003	4 867	6	26	46	22	4,0
2004	4 812	9	34	41	16	3,7
2005	3 697	7	46	29	17	3,8
2006	4 038	11	30	42	17	4,0
Kerrs Pink						
2002	3 787	15	30	40	15	
2003	3 100	13	33	36	18	3,9
2004	3 425	15	46	28	11	4,4
2005	2 399	13	33	40	14	4,0
2006	3 006	14	33	42	11	3,9
Redstar						
2006	4 063	11	44	32	13	4,5
Sava						
2006	2 930	29	51	18	2	4,0
Gullauge						
2006	2 453	28*	31*	31*	10*	4,3

* I Troms er det sortert i fraksjonene (mm) <37, 37-40, 40-50 og 50-60. Ingen knoller over 60 mm.

Tabell 4 viser "Landsoversikten" for alle sortene.

I alle sortene hvor vi har tall å sammenligne med så viser graveprøvene en liten økning i avling sammenlignet med i fjor. Det er i Folva og Kerrs Pink som vi kan vente den største

avlingsøkningen. Selv om tallene viser avlingsøkning dette året må vi allikevel huske at det var lave avlinger i fjor. Årets prognose målt mot 2004 viser en avlingsnedgang. Ut fra knollfordelinga er ikke lett å trekke noen konklusjoner, med andre ord vil 2006 være et år på det jevne med hensyn til knollstørrelser.

Den ytre matpotetkvalitetene er god og jevnt med foregående år. Det er hovedsaklig skurv og misform (kolv) som vil være de store feilene denne sesongen.

Tabellen splittes opp i nye tabeller for å vise variasjonene i de ulike distriktene.

N-TRØNDELAG

Tabell 5. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i N-Trøndelag.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Kvalitet 1 - 5
Beate						
2002	3 623	30	36	29	4	
2003	3 613	15	37	38	10	4,7
2004	4 700	13	31	40	16	4,0
2005	4 140	12	38	37	13	4,0
2006	4 403	21	32	32	14	4,3
Pimpernel						
2002	3 587	17	34	40	9	
2003	3 097	24	44	28	4	3,8
2004	3 441	23	50	26	1	4,6
2005	3 429	19	31	42	8	3,8
2006	3 635	17	24	51	8	4,3
Kerrs Pink						
2002	4 745	17	23	43	17	
2003	3 720	8	30	38	24	4,5
2004	3 070	19	47	23	11	5,0
2005	2 672	9	36	42	14	4,0
Asterix						
2004	4 115	12	31	41	15	4,3
2005	4 261	13	37	45	6	4,3
2006	3 828	13	24	51	12	4,5
Folva						
2004	3 697	14	35	37	14	4,0
2005	4 473	6	6	54	34	4,0
2006	3 533	14	19	50	18	4,3

Avlingsprognosene viser at vi kan forvente økt avling i Beate og Pimpernel, og reduksjon i Kerrs Pink, Asterix og Folva. Det ser ut til å være forholdsvis mange store knoller i N-Trøndelag i år. Matpotetkvaliteten er meget bra.

JÆREN

Tabell 6. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet på Jæren.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Kvalitet 1 - 5
Laila						
2005	3 385	8	37	42	13	3,0
2006	5 090	13	47	37	3	4,0
Asterix						
2002	4 247	11	45	43	1	
2003	4 423	15	35	41	9	4,0
2004	5 450	6	14	37	43	4,0
Folva						
2003	4 867	5	26	44	25	4,0
2004	5 791	7	21	41	31	4,1
2005	4 097	6	27	42	25	4,0
2006	4 535	7	34	43	17	4,7
Kerrs Pink						
2006	3 955	14	37	37	11	4,0
Sava						
2006	2 930	29	51	18	2	4,0

På Jæren ligger det an til et godt avlingsår. Det er registrert økt avling i alle sortene det er tall å sammenligne med. Sava er den neste sorten hvor nivået er under 4000 kg/daa.

Knollfordelinga viser at det er en tendens til noe mindre knoller i år. Matpotetkvaliteten er meget god, og Folva utmerker seg positivt.

SOLØR/ODAL

Tabell 7. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Solør/Odal.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Kvalitet 1 - 5
Laila						
2002	3 128	10	40	49*	1**	
2003	3 090	21	44	33	1	4,0
2004	3 047	17	46	33	4	4,0
2005	2 739	7	26	41	26	3,5
2006	4 085	12	33	45	10	4,0
Beate						
2002	3 416	28	44	28*	1**	
2003	2 794	34	44	20	3	3,5
2004	3 046	28	50	20	1	3,8
2005	3 019	26	42	27	6	4,8
2006	3 234	27	44	26	2	4,0
Kerrs Pink						
2002	3 274	16	37	40*	7**	
2003	2 530	24	42	31	3	4,0
2004	2 856	19	42	31	8	4,5
2005	2 130	19	38	34	9	4,0
2006	2 565	22	47	27	3	4,0
Pimpernel						
2002	3 305	23	51	26*	0**	
2003	2 483	36	50	15	0	4,7
2004	2 210	46	47	7	0	4,5
2005	2 302	21	49	27	3	5,0
2006	2 810	25	50	25	1	4,0
Folva						
2004	3 989	13	40	40	6	4,0
2005	2 612	8	36	40	16	4,0
2006	3 915	17	42	36	6	3,5
Asterix						
2004	4 062	17	46	35	2	4,5
2005	2 517	11	30	35	23	3,0
2006	3 675	13	47	36	3	3,7
Redstar						
2006	3 445	12	38	42	8	3,5

* 50-65 mm i 2002

** >65 mm i 2002

I Solør/Odal er det registrert betydelig høyere avlinger i år enn i fjor. Den største økningen finnes i Laila og Folva. Knollfordelinga er noe sprikende, men med en tendens til noe mindre store knoller. Matpotetkvaliteten er generelt bra, men varierer mellom sortene der Folva og Redstar har dårligst kvalitet.

MJØSOMRÅDET

Tabell 8. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet på Hedemarken og Toten.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Kvalitet 1 - 5
Laila						
2002	4 135	8	23	38	31	
2003	3 331	5	19	39	38	3,5
2004	4 883	5	31	44	20	4,3
2005	3 946	3	21	42	33	4,0
2006	4 023	6	14	42	38	4,0
Beate						
2002	3 608	22	34	34	11	
2003	3 472	19	42	33	7	3,5
2004	3 830	7	45	40	8	4,0
2005	2 576	29	47	21	3	3,0
2006	3 794	11	24	38	27	3,0
Kerrs Pink						
2002	3 598	13	30	36	21	
2003	3 067	11	30	37	22	3,3
2004	3 922	12	48	28	12	4,3
2005	2 664	9	24	46	21	4,0
2006	2 667	8	21	56	16	3,7
Folva						
2003	4 320	7	27	47	19	4,0
2004	4 917	6	37	43	16	3,7
2005	3 685	6	46	28	19	3,7
2006	3 774	6	22	45	27	3,8
Asterix						
2004	4 618	7	46	35	12	4,5
2005	3 838	11	40	42	8	3,8
2006	3 797	11	30	46	13	3,6
Redstar						
2006	3 984	8	24	38	29	5,0

I Mjøsområdet er det temmelig likt avlingsnivå med fjoråret. Med andre ord er det meget lavt. Det er kun i Beate hvor vi finner avlingsøkning sammenlignet med i fjor, men det er kun gravd ei prøve så tallene er usikre. I år er knollene betydelig større enn i fjor. Den ytre matkvaliteten er på det jevne lav, men Redstar skiller seg positivt ut.

OSLOFJORDOMRÅDET

Tabell 9. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Vestfold og Østfold.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 40 mm %	40-50 mm %	50-60 mm %	> 60 mm %	Kvalitet 1 - 5
Laila						
2002	4 242	11	40	45	4	
2003	3 936	17	37	33	12	4,0
2004	4 650	6	24	47	23	4,0
2005	4 091	10*	34*	39*	17*	4,0*
2006	2 470	6	28	55	10	3,0
Beate						
2002	4 844	17	40	40	3	
2003	3 677	28	43	23	6	4,0
2004	4 711	17	46	33	4	4,5
2005	4 459	18*	33*	32*	18*	3,0*
2006	3 233	26	47	25	2	3,8
Asterix						
2002	4 189	13	59	27	1	
2003	2 826	25	47	25	3	3,0
2004	4 498	10	28	52	9	4,0
2005	3 460	17*	47*	34*	1*	4,0*
2006	3 769	13	48	35	4	3,8
Folva						
2004	5 055	9	40	40	10	3,0
2005	5 133	8	92**			
2006	5 872	13	36	38	12	4,0
Redstar						
2006	4 760	13	65	20	2	5,0

* Tall kun fra Østfold

** > 40 mm i Vestfold

I Oslofjorområdet er det ujevnt avlingsnivå. Generelt er det lavere avlingsnivå i år mot i fjor. Det er kun gravd ei prøve av Laila og Folva, og tallene er derfor meget usikre. Den ytre matkvaliteten varierer også noe, men er forholdsvis god. Redstar ser ut til å være en sort med både høyt avlingsnivå og kvalitet.

TROMS

Tabell 10. Avling, størrelsesfordeling og kvalitet i Troms.

Sort	Tot. avl. kg/daa	< 37 mm %	37-40 mm %	40-50 mm %	> 50 mm %	Kvalitet 1 - 5
Gullauge 2006	2 453	28	31	31	10	4,3

Merk sorteringsgrensene.

Det er første året det graves i dette distriktet og sort, så vi har ikke tall å sammenligne med før til neste år.

AVLINGSPROGNOSE, TOTALT POTETKVANTUM

Tabell 11. Forventet mengde poteter i fylker og totalt. Totalt for alle sorter.

Område	Avling > 40 mm	Areal, daa*	Kvantum, 1000 t
N-Trøndelag			
2002	3 031	17 200	52,1
2003	2 735	17 100	46,8
2004	3 077	15 300	47,1
2005	3 204	14 800	47,4
2006	3 227	14 263	46,0
Jæren			
2002	2 972	10 000	29,7
2003	4 044	10 200	41,2
2004	5 291	10 200	54,0
2005	3 608	9 900	35,7
2006	3 717	9 374	34,8
Hedmark			
2002	2 834	49 100	139,1
2003	2 165	49 500	107,2
2004	2 900	47 400	137,5
2005	2 388	47 200	112,7
2006	3 066	46 234	141,8
Oppland			
2002	2 890	17 500	50,6
2003	2 985	16 700	49,8
2004	4 139	15 900	65,8
2005	3 521	15 300	53,9
2006	3 122	14 712	45,9
Oslofjordomr.			
2002	3 786	24 600	93,1
2003	2 797	24 700	69,1
2004	4 169	23 900	99,6
2005	3 602	23 600	85,0
2006	3 193	22 750	72,6
Troms			
2006	1 757	3 562	6,3
Sum			
2002	3 061	<u>118 400</u> av totalt 151 200	362,4
2003	2 632	<u>118 200</u> av totalt 150 900	311,1
2004	3 484	<u>112 700</u> av totalt 143 600	392,6
2005	2 994	<u>110 800</u> av totalt 140 700	331,7
2006	3 127	<u>110 895</u> av totalt 136 446	346,7

* Arealet er hentet fra SSB - produksjonstilskudd. Foregående år.

Denne tabellen vil kunne gi en pekepinn på hvor stort totalt kvantum poteter som er til rådighet i disse distriktene. På grunn av mangel på tilgjengelige arealoppgaver er fjorårets arealer benyttet. Det forutsettes et stabilt potetareal fra ett år til neste. De utregnede tallene kan derfor være veldig usikre, men vil allikevel gi en pekepinn sammenlignet med årene før.

Total potetareal i 2005 var 136 446 daa, og dette er en nedgang fra 2004 med over 4 000 daa. Det er i 2006 tatt prøver i områder som utgjør 110 895 daa av disse, og her kan man forvente i år et salgbart (> 40 mm) potetkvanum på 347 tusen tonn.

Tabell 12. Forventet mengde, prosentvis sammenligning. Totalt for alle distrikter og sorter.

År	Kvantum, 1000 t	% fra foregående år	% fra gjennomsnitt
2002	362,4	-	
2003	311,1	- 14,2	
2004	392,6	+ 26,2	+16,6
2005	331,7	- 15,5	- 6,6
2006	346,7	+ 4,5	- 0,8

Ut fra avlingsprognosen i tabellen over kan vi lese at det kan forventes 4,5 % høyere avling i år sammenlignet med i fjor.

Sammenlignet med gjennomsnittet for 2002-2005 kan vi forvente en ”normalavling” med avlingsreduksjon på 0,8 % denne sesongen.